

existing small businesses); improved competencies and mutual learning by the exchange of good practices through twinning, trainings and other means of learning by the active involvement of relevant service providers; develop and provide innovation support services for EPC stakeholders and build partnerships among relevant organisations in the Member States and Associated Countries on one side and in the targeted EPCs on the other side; carried out policy dialogue and produced recommendations for policy makers by organising national policy workshops and international policy conferences to debate and validate the needs identified and solutions offered for more efficient innovation services.

The project consortium involved experienced actors from the whole spectrum of the innovation chain to facilitate effective cooperation and mutual learning, representing 6 EU member states and 5 Eastern Partnership Countries working together from June 2014 until May 2017.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ПАТ «УКРНАФТА»

Д. М. Кнох

ПАТ «Укрнафта», м. Київ, пров. Несторівський 3-5, Україна

DKnokh@Ukrnafta.com

Видобуток вуглеводневих ресурсів є одним із ключових завдань розвитку економіки будь-якої країни світу, оскільки енергетична незалежність держави є одним із основних показників добробуту громадян. Тому саме напрошування видобутку вітчизняної нафти та газу є основним завданням для ПАТ «Укрнафта», як для найбільшої нафтовидобувної компанії України. Однак за останні роки ціни на нафту та ринкова ситуація в Україні змушує видобувні компанії адаптовуватись до нових правил гри, одним із ключових принципів якої є “lower for longer” – забезпечення ефективного виробництва в жорстких умовах економії, що зумовлене цінами на нафту та загостренням економічної ситуації. Структура та принципи роботи компанії, які дістались у спадок ще із пострадянських часів, була абсолютно не придатною для роботи в сучасних умовах. Для забезпечення рентабельності видобутку та залучення інвестицій задля модернізації промислових потужностей одним із ключових завдань є зміна стратегії ведення бізнесу: реструктуризація компанії, оптимізація витрат та виробництва, пошук альтернативних шляхів для реалізації продукції, планування та впровадження проектів збільшення видобутку з малим періодом окупності, інвестиції у людські ресурси, забезпечення прозорості та соціальної відповідальності, тісна співпраця із підрядними сервісними компаніями дозволить забезпечити високу якість виконаних робіт та оптимізувати виробничі витрати. Саме на цих ключових принципах базується політика розвитку бізнесу ПАТ «Укрнафта». Здійснення цих основних кроків є ключовими елементами забезпечення зростання бізнесу, що дозволить зміцнити нафтогазову галузь, створити додаткові робочі місця та покращити співпрацю із партнерами на всіх рівнях виробництва.

УДК 351:82

ГАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ КРИПТО-ВІЙНИ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

М.М. Гончар, А.О. Чубик

Центр глобалістики «Стратегія XXI», Офіс 26, вул. Щекавицька, 51 Київ, Україна

geostrategy@ukr.net

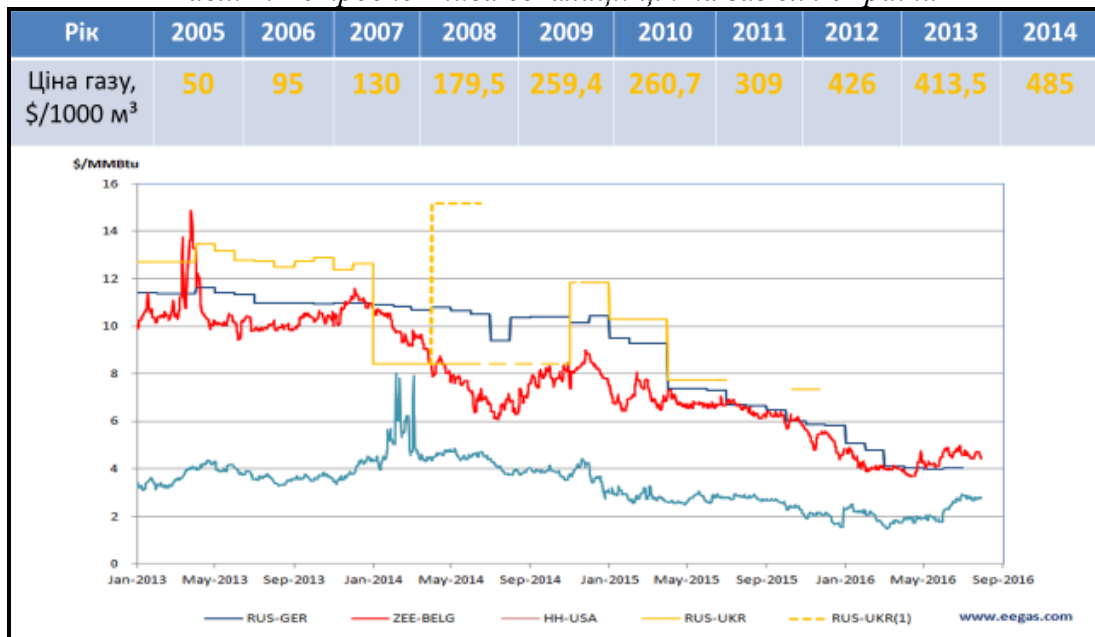
Фаза крипто-енфорсменту (прихованих впливів, спрямованих на знесення противника) крипто-війни, що передуює розв'язуванню агресії гібридного типу, в українському випадку характеризується довготривалим застосування енергетичного важеля. Базовим його елементом став

газовий. Використовуючи гіпертрофовану залежність економіки України від постачань газу з РФ та збільшуючи ціну газу, Росія здійснювала систематичне та послідовне фінансове виснаження економіки країни. Паралельно нав'язувались непрозорі схеми газового бізнесу з корупційним підґрунтям, культивувалась корупція на вищих щаблях влади, що збільшувало залежність України від Росії.

Практично, російська сторона, перехопивши обсяги туркменського газу (саме туркменський, а не російський газ становив лівову частку українського газового імпорту) шляхом підписання відомої угоди Путіна – Ніязова від 10 квітня 2003 р., унеможливила прямі постачання. Натомість у липні 2004 року у швейцарському кантоні Цуг була створена контрольована «Газпромом» компанія «РосУкрЕнерго», яка поставила під контроль газові постачання до України з Туркменістану. Підписання пакету угод між РУЕ та НАК «Нафтогаз України» переформатувало газові відносини між Україною та Туркменістаном на користь Росії.

Газоемність економіки України в порівнянні не тільки з країнами Центральної Європи, але й у порівнянні з такими країнами СНД як Росія та Білорусія, була аномально високою. Для продукування ВВП на 1 млн. дол. США у 2010 році в Україні необхідно було витратити 183,1 тис. куб.м. природного газу, в той час як у близькій за структурою промисловості Польщі на це потрібно було майже в 10 разів менше. Після газової кризи 2006 року Росія вдалася до політики ескалації газових цін для України, що мало наслідком постійне зростання витрат на імпорт газу, фінансове виснаження економіки країни та посилення залежності від монопольного постачальника (див. Табл. 1).

Табл. 1. Ретроспектива ескалації цін на газ для України

Примітка. Табличні дані - на основі інформації «Газпрому» та «Нафтогазу України», графік - Центр Східно-Європейського газового аналізу (жовтим кольором – ціни на газ для України, синім – на німецькому кордоні, червоним – спотові ціни у Європі, блакитним – ціни у США)

Гібридне вторгнення Росії в Україну могло відбутися ще в минулому десятилітті. У цьому контексті, на особливу увагу заслуговують акти «газової агресії» Росії проти України у 2006 і 2009 роках. В Європі їх прийнято називати «українсько-російськими газовими кризами», що відображає традиційне політичне бажання Старої Європи уникати називати речі своїми іменами і знаходить своє продовження й нині, коли західні політики уникають вживати словосполучення «російська агресія проти України», надаючи перевагу нейтральному «російсько-український конфлікт».

Припинення поставок газу в Україну і скорочення транзиту через Україну в ЄС у 2006 році були з боку РФ «акціями відплати». Україні - за Помаранчеву революцію 2004 року, Європі - за підтримку України. Ще до Помаранчевої революції, Росія проявила наміри форсувати процес руйнування української державності, запущений нею на початку 2000-х. Москва діяла в кількох

напрямах. Основною метою був підрив економіки, що легко прораховується з огляду на наведену вище динаміку цін на експортований в Україну природний газ. Показово, що про ескалаційну формулу в ціні газу для України заступник голови Державної Думи РФ В. Жириновський завів мову ще у 2005 році, напередодні 4-денної газової кризи січня 2006 року, яка й послужила «спусковим гачком» для подальшого сценарію. «Вони ж [керівництво України – прим. наша] повинні зрозуміти, що завжди їм доведеться купувати російський газ і він буде ще й ще більш дорогим. Будемо вимагати щоб у цьому році було 300 доларів, у восьмому – 400. Кожен рік будемо піднімати на 100 доларів, щоб у 2012-му – 2013-му було 1000 доларів за тисячу кубічних метрів», - так заявив у своєму інтерв'ю за два тижні до газової кризи початку 2006 року В. Жириновський, стосовно якого давно у Москві правдиво зауважують – що у Жириновського на язиці, те у Путіна на умі.

Газова криза 2009 року мала далекосяжні цілі. Вона повинна була зіграти роль детонатора для провокування політичного конфлікту в Україні по лінії Схід - Захід. Задум полягав у тому, що в разі повного припинення поставок газу (для внутрішнього споживання + транзит до ЄС), влада в Україні не зможе забезпечити подачу газу з розташованих на заході країни основних ПСГ на схід, в основні промислові центри, які залишаться без тепла. Таким чином, це повинно було спровокувати, за задумом російських стратегів, «соціальний вибух на сході та півдні України».

Не випадково 12 січня 2009 в російських ЗМІ з'явилися публікації на тему «перегляду кордонів» в СНД і заяви російських політиків: «Депутат Держдуми РФ Костянтин Затулін не виключає, що Росія «в потрібний момент подасть знак» південно-східним регіонам України для входження до складу Росії». Цей знак міг бути поданий вже через кілька днів, якщо б українська сторона погодилась на пропозицію «Газпрому» від 13 січня щодо відновлення транзиту газу на Балкани та Туреччину за його схемою. Голова правління НАК «Нафтогаз України» Олег Дубина відхилив цю пропозицію: *"Пропозиція, яка надійшла від Росії, прокачати трубопроводом України газ зі входом в ГВС "Суджа 1200" до Молдови, Болгарії і Румунії, може загрожувати тим, що нам доведеться відключити від газу Одесу, Дніпропетровськ, Донецьк*». Якби Київ повірив на газпромівську пропозицію, то мешканці міст-мільйонників, а також цілої низки менших промислових міст сходу та півдня України, залишившись би без газу та опалення при температурах нижче -10°-15°C, безперечно, вийшли би з протестами на вулиці. І ці протести, поза всяким сумнівом, мали би політичні вимоги й були б підтримані регіональною владою, комуністами, православною церквою Московського патріархату, що мали традиційно проросійську орієнтацію та фінансування з російських джерел.

У 2009 році сценарій газової кризи не спрацював як детонатор, оскільки ГТС України була розвернута в реверс і центральні, східні та південні регіони України отримали газ з газосховищ, розміщених на заході країни. «Холодомору» і подальшого соціального вибуху південного сходу України не відбулося. До того ж медведевсько-путінський дуумвірат або «тандемократія» виявилася недостатньо ефективною управлінською системою для вирішення масштабних зовнішніх завдань, як показали грузинські події. Тому, пауза до відновлення путінського статус-кво в Кремлі після виборів 2012 року була використана для більш детальної, скрупульозної і поглибленої підготовки до агресії гібридного типу.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ПРОЗОРОСТІ У ВИДОБУВНИХ ГАЛУЗЯХ

Діна Нарежнева

Національний секретаріат ІПВГ

Ініціатива прозорості видобувних галузей (ІПВГ, англ. Extractive Industries Transparency Initiative - EITI) – це незалежний і добровільно підтримуваний на міжнародному рівні стандарт забезпечення прозорості, який впроваджується у 51 країні світу та включає такі країни як США, Норвегія, Великобританія, Німеччина, тощо.